

Professorsinstallation

LUNDS UNIVERSITET | AULAN | 6 SEPTEMBER 2013 KL 16.00

Denna broschyr finns på inställandis institutioner och kan också beställas från kommunikationsavdelningen, **tel** 046-222 70 10, **e-post** info@rektor.lu.se. Broschyren finns även på www.lu.se/om-universitetet/akademiska-hogtider/professors-installationer

Produktion Kommunikationsavdelningen, Lunds universitet

Foto Kennet Ruona

Tryck Media-Tryck, Lunds universitet, juli 2013, 800 ex.

Papper Scandia 2000 Smooth white, 200/130 g

Förord

Välkomna till den högtidliga professorsinstallationen! Ordet *universitet* kommer av det latinska *universitas*, som betyder ungefär helhet, det hela. Detta ord har samband med *universus* med betydelsen hel, allomfattande, egentligen vänd åt ett håll liksom med *universum* och *universell*. Universitas blev under högmedeltiden en beteckning på de sammanslutningar av olika grupper av lärare och/eller studenter från olika inriktningar som tillsammans utgjorde vad som på svenska kallas just universitet. Sådana växte fram på olika platser i Europa, först i Bologna och Paris och efterhand även i Uppsala och Lund.

Ett universitet i klassisk mening ska därför vara mångfaldigt och innehålla flera discipliner och fakulteter. Det flerfakultära Lunds universitet förvaltar och förnyar en lång akademisk tradition, för vår del från 1666.

Lunds universitets devis: Beredd till bådadera, understryker också detta. Den uttrycker respekt för olika perspektiv och behovet av att vara beredd till mer än en sak. Vårt universitet är därför stolt över att inrymma både tradition och innovation, dvs. respekt och öppenhet för både det gamla och det nya. Här finns både analys och syntes, dvs. både djupgående förståelse och analys in i minsta detalj av t.ex. materiens byggstenar, och syntes med olika konstruktioner, som t.ex. att bygga broar och telekommunikationssystem. Här finns både en avancerad naturvetenskaplig fakultet och en avancerad teknisk högskola. Universitetet inrymmer både klassisk akademisk utbildning och olika yrkesutbildningar. Här finns teologi, humaniora, ekonomi, samhällsvetenskap, juridik, medicin, konst, teater och musik. Vi slår vakt om en fri, obunden forskning, men också om ett stort engagemang för de behov som näringsliv och samhälle har av forskningssamarbete med vårt universitet.

Lunds universitet har satt djärva mål för framtiden. Vår vision är ett universitet i världsklass som förstår, förklarar och förbättrar vår värld och människans villkor. Detta skall vi uppnå genom kvalitetsutveckling av all verksamhet, gränsöverskridande samverkan, internationalisering och genom att satsa på ledarskap, lärarskap och medarbetarskap.

Vi kan glädja oss åt en rad framgångar som beslutet om MAX IV-laboratoriet, ESS, Bio Imaging Centre med bl.a. en ny 7 Tesla-magnetkamera, de strategiska forskningsområdena, Linnécentra och andra starka forskningsmiljöer. Likaså gläder vi oss åt vår Science Park Ideon, som växer och utvecklas där det nya huset Ideon Gateway med sin höjd är ett tydligt uttryck för detta. Medicon Village har skapats genom en privat donation från Mats Paulsson och en generös överenskommelse med AstraZeneca som lagt ned sin verksamhet i Lund. Vårt universitet har god världsranking och är mycket attraktivt för studenter, nationellt och internationellt. Vi ser hur unga människor som kommer hit utvecklas för framtidens utmaningar.

Mycket av ansvaret för detta vilar på universitetets främsta företrädare, våra professorer. Ni har visat er vara synnerligen kvalificerade för insatser både inom forskning och utbildning. Flera av er är dessutom starka inom området innovation och samverkan med näringsliv och samhälle. Hur ni hanterar ert nya ansvar i samspel med studenter, forskarstuderande, lärarkollegor, administratörer och omvärld är avgörande för hur vårt universitet utvecklas.

Universitetet vill visa er sitt största förtroende och hälsar er varmt välkomna som professorer vid Lunds universitet!

Per Eriksson, Rektor

Gemensam installation av

professorn i offentlig rätt Titti Mattsson	6
professorn i klinisk fysiologi Håkan Arheden	7
professorn i medicinsk epidemiologi Gunnar Engström	8
professorn i klinisk kemi Johan Malm	9
professorn i svenska språket Lisa Christensen	10
professorn i franska med språkvetenskaplig inriktning Jonas Granfeldt	11
professorn i kognitionsvetenskap Agneta Gulz	12
professorn i historia Ulf Zander	13
professorn i statsvetenskap Karin Bäckstrand	14

professorn i strategisk kommunikation Jesper Falkheimer	15
professorn i socialt arbete Håkan Jönson	16
professorn i sociologi Mikael Klintman	17
professorn i statsvetenskap Annica Kronsell	18
professorn i etnologi Fredrik Nilsson	19
professorn i fysik mot koherenta röntgenmetoder i avancerade materiens fysik Stefan Eisebitt	20
professorn i medicinsk strålningsfysik Bo-Anders Jönsson	21
professorn i naturgeografi och ekosystemanalys Petter Pilesjö	22
professorn i industriell ekonomi med inriktning mot teknologistrategier och affärsmodeller Lars Bengtsson	23

Rätt och utsatthet – hand i hand eller stick i stäv?

Jag föddes 1964 och växte upp i Växjö. Efter studentexamen i början av 1980-talet vistades jag några år i USA och avlade efter hand min bachelor-examen i American Studies vid George Washington University. I USA fick jag upp ögonen för juridik och väl hemma i Sverige igen genomgick jag juristutbildningen i Lund. Här väcktes ett intresse för socialrätt, och efter notariatjänstgöringen och ett par års undervisning på Juridicum påbörjade jag en forskarutbildning i ämnet. Efter disputation vid Lunds universitet 2002 var jag postdoktorforskarare samt lektor vid Växjö universitet innan jag erhöll ett universitetslektorat i Lund. År 2012 utnämndes jag till professor i offentlig rätt.

Socialrätt handlar om socialpolitik. Den rör de rättsliga relationerna och gränsdragningarna mellan stat, kommun, marknad, familj och individ i fråga om ansvaret att åstadkomma drägliga levnadsförhållanden för barn och vuxna som bor och vistas i Sverige.

Jag har särskilt ägnat mig åt den sociala barn- och ungdomsvården. Vid sidan om vårdnadshavarens ansvar finns ett samhällsansvar att tillgodose barns behov. Dels finns ett allmänt ansvar för vissa delar av barndomen, såsom skolan och hälso- och sjukvården. Dels finns ett särskilt ansvar för barns behov av omsorg och utveckling i form av insatser genom socialtjänstens försorg. Jag har studerat barns rättsskydd inför beslut om sociala insatser, såsom mål om tvångsomhändertagande. Särskilt har jag intresserat mig för barnets individuella rättigheter enligt barnkonventionen, vilka alltmer kommit att framträda i lagregler och domstolspraxis.

En övergripande fråga som intresserar mig är hur rätten hanterar individer i utsatta positioner och hur dessa kan tillvarata sin rätt. En övergripande fråga är hur den utsattes rätt i reglering, organisation och rättslig hantering tillvaratas. Utgångspunkten är att möjligheten att tillvarata sin rätt kan förhindras eller försvåras om man befinner sig i en utsatt position, som barn, ungdom, gammal, sjuk, fattig eller hemlös. Konkret innebär min forskning en granskning av olika situationer där rättssystemet möter utsatta individer och hur rätten uppmärksammar och hanterar utsattheten. Förutom studier av den sociala barnvården rör min forskning insatser för äldre inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården, samt hanteringen av forskning på beslutsoförmögna personer.

Ny teknik visar hur hjärtat mår

Fysiologi betyder "läran om naturen" och avser studier av funktion i levande organismer. Liv är självorganiserande, självstyrande och självlärande system. I alla system, såväl levande som tekniska, är mål, handling, resultat och återkoppling till målet helt avgörande. Bryts systemet upphör livet och tekniken slutar fungera. Bakterier, ekosystem, människor, moderna uppvärmningssystem i hus och livskraftiga företag fungerar efter samma princip. Det som skiljer människan från andra system är att vi medvetet kan studera resultatet av systemen och reflektera över dem. Vi har också förmågan att medvetet välja nya mål och handlingar och är därför – fränsett bakterierna – jordens mest anpassningsbara art. Ju mer vi studerar naturens system, desto mer lär vi oss om hälsa och sjukdom men också om hur vi kan värna miljön. Det är i denna unikt mänskliga gåva vi har vår största möjlighet; att genom medvetna val påverka vårt eget och planetens öde.

Jag inledde min forskarbana som doktorand i en grupp som studerade hur kemisk energi, t.ex. mat, omvandlas till rörelse och kraft i muskulatur. Under min postdoktorsperiod hade jag förmånen att få verka i en forskargrupp vid University of California San Francisco som studerade hjärtinfarkt med magnetkamera. Den forskargrupp jag leder idag studerar hjärtats funktion med magnetkamera, både det friska hjärtat och sjukdomstillstånd som bland annat hjärtinfarkt, hjärtsvikt och medfödda hjärtfel. För att förstå sjukdomar och hur de ska behandlas får vi hjälp av att studera dels det normala hos vanliga personer, dels en elitidrottares supernormala hjärta. Forskargruppen är multidisciplinär med läkare, fysiker, ingenjörer, matematiker och programmerare. Vi har bl.a. utvecklat nya metoder för att förstå hur hjärtat pumpar, kunna mäta hjärtinfarkt exakt och utvärdera hjärtskyddande mediciner.

Jag föddes 1958 i Malmö där jag också växte upp. Efter tekniskt gymnasium och ett utbytesår i USA studerade jag medicin i Lund och avlade läkarexamen 1985. Jag doktorerade i fysiologi och medicinsk fysik 1990 med en avhandling som studerade hur biokemisk energi omvandlas till rörelseenergi i muskulatur. 1992 fick jag läkarlegitimation och 1996–1998 tillbringade jag och min familj två år vid University of California San Francisco, där både min fru Kristina och jag hade tjänst som postdoktorsforskare. Efter återkomsten till Lund blev jag docent 1999, adjungerad professor 2008 och utsågs till professor i klinisk fysiologi 2012. Jag bor i Lund med Kristina och våra söner Axel, Karl och Sten.

Inflammation och hjärt-kärlsjukdom

Jag föddes 1958 i Uppsala och växte upp i Järfälla. Efter studentexamen år 1977 studerade jag musik och arbetade under lång tid som yrkesmusiker med cello som instrument. Efter läkarexamen i Lund 1996 disputerade jag i ämnet psykiatri. År 2001 blev jag docent i epidemiologi vid Lunds universitet. Under åren 2006–2012 arbetade jag som forskare på AstraZenecas forskningsavdelning. Där fick jag värdefull erfarenhet av epidemiologins praktiska tillämpningar, exempelvis inom arbetet med patientsäkerhet. Åren 2007–2010 var jag adjungerad professor vid Lunds universitet och 2012 utnämndes jag till professor i medicinsk epidemiologi. Jag bor i Malmö med min hustru Elisabeth och våra ungdomar Martin och HillaMari.

Epidemiologi är den vetenskap som sysslar med sjukdomars utbredning, orsaker och förlopp. Genom att analysera sjukdomars mönster i befolkningen kan man dra slutsatser om vilka individer som har ökad risk att drabbas. Dessa metoder har varit mycket framgångsrika och ett stort antal riskfaktorer för sjukdom, såsom rökning, högt blodtryck och fysisk inaktivitet, har ursprungligen identifierats med epidemiologisk metodik, vilket i sin tur öppnat för nya möjligheter att förebygga sjukdom.

I min forskning har jag bland annat studerat betydelsen av låggradig inflammation när det gäller risken att insjukna i hjärt-kärlsjukdom. Den inflammatoriska reaktionen, som är betydelsefull vid angrepp av mikroorganismer, kan vara skadlig om inflammationen blir kronisk. Man kan mäta graden av inflammation, exempelvis genom att studera koncentrationen av så kallade akutfasproteiner i blodet. Mina studier har visat att redan en måttligt förhöjd inflammationsgrad ökar risken att insjukna i hjärtinfarkt, slaganfall och en rad andra sjukdomar.

Inflammationsgraden samvarierar med många andra riskfaktorer. Genom att studera personer som genomgått upprepade undersökningar har jag utforskat huruvida inflammation ökar risken för att utveckla olika etablerade riskfaktorer. Mina studier har visat att kraftig viktuppgång, utveckling av diabetes, högt kolesterol och högt blodtryck ofta föregås av förhöjda akutfasproteiner. Kanske är inflammation en faktor som bidrar till att andra riskfaktorer utvecklas.

Det finns idag ett stort intresse bland läkemedelsbolag att utveckla behandling för att minska den risk som låggradig inflammation för med sig. Det finns därför goda möjligheter att våra kunskaper om inflammation och hjärt-kärlsjukdom snart ska komma till nytta i form av effektiv behandling.

Klinisk kemi styr diagnostik och behandling

Ett övergripande syfte med forskning inom klinisk kemi är att tillämpa ny kunskap inom grundforskningen och införa nya analyser i rutinsjukvården – klinisk kemi kan sägas utgöra en brygga mellan grundforskning och klinisk sjukvård.

En stor del av medicinska beslut avseende såväl diagnostik som behandling av sjukdom baseras på biokemiska analyser, oftast utförda på ett blodprov. Den ökade kunskapen om hur kroppens olika celler och organ fungerar i kombination med alltmer förfinade analysinstrument möjliggör idag ofta att sjukdomar kan diagnostiseras på ett tidigare stadium och med större precision än förr. De insatta behandlingarna kan utvärderas och modifieras – klinisk-kemiska analysresultat spelar här ofta en avgörande roll.

I min forskning har jag ägnat mig åt proteiner från mannens reproduktionssystem. Manlig infertilitet är en vanlig orsak till ofrivillig barnlöshet som i sin tur är klassad som en folksjukdom. Trots en omfattande utredning av mannen kan som regel inte den bakomliggande orsaken identifieras. Vi har renat och karakteriserat proteiner från prostata och sädesblåsor med det långsiktiga målet att klarlägga deras funktion och betydelse för reproduktionen.

Jag har även intresserat mig för D-vitamin och dess eventuella betydelse för prostatacancer. Att barn med D-vitaminbrist riskerar att drabbas av engelska sjukan är välkänt, men att brist på D-vitamin hos den vuxna individen möjligen kan innebära en ökad risk för vissa vanligt förekommande sjukdomar är relativt ny kunskap. Dödligheten i flera cancerformer, bl.a. prostatacancer, verkar öka med breddgraden. Flera olika orsaker är tänkbara – brist på D-vitamin, som vi huvudsakligen erhåller med solens hjälp, skulle kunna vara en bidragande faktor.

Jag föddes i Jönköping 1960, växte upp utanför Malmö och tog studenten vid Malmö Latinskola 1979. Under medicinstudierna vid Lunds universitet var jag amanuens i histologi och påbörjade efter läkarexamen 1985 forskarutbildning i klinisk kemi. 1990 disputerade jag på en avhandling om ett protein i blodkoagulationen. Därefter följde allmäntjänstgöring i Landskrona, legitimation 1992, specialistkompetens i klinisk kemi 1995 och docentur 1996. Efter en period som verksamhetschef för klinisk kemi i Malmö och därefter som medicinskt sakkunnig inom diagnostikindustrin i Kalifornien erhöll jag 2012 professuren i klinisk kemi med placering i Malmö. Jag är gift med Gunilla och vi har tre barn, Ellen, Astrid och Felix.

Med verben i centrum

Jag föddes i Malmö 1962 och växte upp i Skåne och Uppsala. Jag gick i gymnasiet i Hässleholm och flyttade sen till Lund för studier. Efter min grundexamen, ämneslärare i svenska och religion, fick jag arbete på Institutionen för nordiska språk vid Lunds universitet. I nio år var jag assistent inom projektet Svenska Akademiens grammatik som leddes av professor Ulf Teleman. Jag disputerade 1997 på en avhandling om svenskans framtidsuttryck. Jag har varit redaktör vid Svenska Akademiens ordbok samt svensk lektor vid Syddansk universitet i Odense. Sedan 2004 är jag tillbaka i Lund. Här undervisar jag inom två av Språk- och litteraturcentrums stora textutbildningar: Översättarutbildningen och Lunds författarskola. Jag blev docent i nordiska språk 2006 och befordrad till professor i svenska i juni 2012.

Jag har framför allt forskat om verb, alltså ord som gå, leka, våga. Verb beskriver konstellationer där människor eller djur, föremål eller substanser ingår. Därför fungerar de som verktyg för att mentalt gestalta verklighetens alla upptänkliga situationer, så att vi kan prata om eller tänka på omgivningen på ett strukturerat sätt. För att forskningsmässigt hantera verb behövs det teorier om verbens semantik (betydelse), morfologi (böjning) och syntax (kombinationsmöjligheter). I min forskning har jag sysslat med att beskriva verbens semantiska egenskaper, framför allt hur verb anger tid på olika sätt.

Ett av de områden jag har fördjupat mig inom är svenska framtidsuttryck. I vissa språk finns det särskilda verbformer som anger framtid, men en sådan form saknas i svenskan. Istället måste vi använda verbets nutidsform (presens: betalar, kostar) eller en kombination av hjälpverb och huvudverb, till exempel ska betala eller kommer att kosta. Den som talar svenska vet automatiskt vilket framtidsuttryck som ska användas i vilket sammanhang, men att beskriva de mönster som språkbrukarna faktiskt följer är tämligen komplicerat. Och inget annat språk uttrycker framtid på exakt samma sätt som svenskan gör.

Ett annat område som jag studerat är barns verb. Det är fascinerande att följa hur ett barn går från att vara en varelse som inte kan prata alls, till att bli en varelse som kan prata om sådant som föreligger här och nu, för att till sist bli en varelse som med språkets hjälp kan återskapa dåtida händelser eller skissera vad som ska hända i framtiden. När min son Hjalmar var 2 år och 10 månader kunde han upplysa mig om saker som hade hänt när jag inte var med, till exempel: "innan när far lämnade mej så rengnde", dvs. han kunde berätta för mig att det regnade på morgonen när han blev lämnad hos sin dagmamma. Och när Balder, min andre son, var 3 år och 4 månader kunde han med fantasins och språkets hjälp flytta oss framåt i tiden, när han satt och lekte i sin farfars roddbåt som stod uppställd på land: "hä(r) ska vi ha fölseda sen, i båten, nä(r) vi åke(r) på vattnet". Det hade aldrig gått utan verb!

Förstå, förklara och förbättra lärande av språk

Mot slutet av första terminens studier i franska på universitetet bad studierektor om ett samtal med några av oss studenter. Studierektor var tillika lärare i grammatik och vi hade precis haft tentamen i fransk grammatik. Det hade gått mindre bra. Han rekommenderade oss vänligt att vi borde fundera på vår studiesituation. Jag valde att fortsätta och kom senare att bli fascinerad av hur vi lär oss språk. Efter 15 års forskning om språkinlärning förstår jag också bättre varför grammatiken i ett främmande språk innebär en utmaning.

Grammatik är läran om ett språks byggnad och kan på ett sätt beskrivas som ett hos människan internaliserat system av principer och regler som gör det möjligt att uttrycka företeelser i tid och rum. I vår forskargrupp studerar vi hur olika inlärare (barn och vuxna med och utan undervisning) utvecklar bl.a. fransk grammatik. Vi bidrar till förklaringarna av den mänskliga språkförmågan genom att undersöka bakgrundsvariablernas påverkan på språkinlärningsprocessen (t.ex. startålder, undervisning, mängden och typen av input) och vi utvecklar praktiska tillämpningar av hur språkfärdigheter kan mätas och diagnostiseras.

Vi har t.ex. sett att en del grammatiska fenomen är markörer för språkutveckling genom att de lärs in i en bestämd ordningsföljd. Förenklat kan man säga att en elevs användning av t.ex. verb indikerar på vilken utvecklingsnivå eleven befinner sig. Genom att kartlägga grammatiska utvecklingsgångar nådde vi för snart tio år sedan en första helhetsbild av hur utvecklingen för franska såg ut. Resultaten tillämpades i datorprogrammet Direkt Profil som utvecklades tillsammans med forskare inom datavetenskap på LTH. Direkt Profil kan automatiskt analysera ett antal grammatiska konstruktioner, ge feedback på dem och placera in eleven/inläraren på en utvecklingskala.

Jag föddes 1971 i Eskilstuna och bodde där under mina första år. Längre tänkte jag bli naturvetare men ett intresse för litteratur, film, musik och konst fick mig att välja en humanistisk bana, vilket jag är oerhört glad för idag. Studier i Umeå och Lund i svenska, franska och allmän språkvetenskap kompletterades med utbildning vid Lärarhögskolan i Malmö. 1997 var jag färdig gymnasielärare i svenska och franska och arbete på en nystartad skola i Helsingborg följde. Lärartiden blev emellertid kort och jag började på forskarutbildningen 1998. Efter studier i bl.a. Genève disputerade jag 2003, blev docent 2008 och professor i franska med språkvetenskaplig inriktning i juni 2012. Jag bor i Lund med Maria och våra två barn Tove (14 år) och Hannes (11 år).

Att utforska och stödja lärande med smart teknologi

Jag föddes 1963 i Vänersborg. Efter studier i matematik, psykologi, filosofi och datalogi vid Lunds universitet fördjupade jag mig i bl.a. biologisk-matematisk psykologi vid universiteten i Graz och Zürich. Ett stort ögonblick var när jag stötte på begreppet "cognitive science". Det var kognitionsvetare jag var! 1991 disputerade jag, som först i världen, i kognitionsvetenskap som eget ämne. Efter ett drygt decennium ägnat åt undervisning återvände jag till forskningen, där lärprocesser har blivit den röda tråden. Sedan 2012 är jag professor och ledare för Educational Technology Group vid Lunds och Linköpings universitet. I gruppen ingår min man Magnus och vi bor med våra två barn i Lund.

Kognitionsvetenskap – studier av hur tänkande och kännande biologiska system fungerar i interaktion med sin omgivning – är ett utpräglat gränsöverskridande ämne. När jag i mitten av 2000-talet återvände till forskningen efter ett decennium som jag ägnat åt undervisning och utbildningsansvar, föll det sig naturligt att fokusera på kognitiva aspekter av lärande. Det är ett roligt och spännande område där man både kan djupdyka i grundforskning och arbeta praktiskt och tillämpat.

Forskningsgruppen jag leder – Educational Technology Group, med seniorer, doktorander och masterstudenter vid universiteten i Lund och Linköping – har två ledord: "explore and support" (att utforska och stödja lärprocesser). I centrum av vår forskning återfinns egenutvecklade digitala läromedel och lärspele som tas fram utifrån kognitions- och utbildningsvetenskaplig kunskap och erfarenhet. Dessa använder vi sedan som forskningsverktyg för att undersöka och försöka förstå ännu mer om lärprocesser hos barn och unga. En stor del av forskningen sker i samverkan med elever och lärare på skolor och förskolor. Det vi lär oss av våra studier tar vi sedan med oss i vidareutvecklingen av läromedlen.

Vår vision är inte ökad användning av digital teknik i skolan per se – utan att när den digitala tekniken används, så ska den tillföra ett mervärde genom att stödja elever och lärare på sätt som är svåra eller omöjliga med icke-digitala metoder. Ett exempel är att ett och samma lärspele kan erbjuda feedback och utmaningar anpassade till enskilda elevers lärprocesser och samtidigt fungera som informations- och diagnosstöd till lärare och specialpedagoger. Här finns en stor och outnyttjad potential, och det är en spännande tid att verka i både som forskare och lärare.

Historien är nu – i ord och bild

Historien är ett per definition passerat stadium, men samtidigt är den i ständig rörelse. Å ena sidan bygger historieämnet på vetenskapligt beprövade begrepp och utgångspunkter samt viljan att förstå historien utifrån de villkor som rådde förr. Å andra sidan utgår det från våra nutida begrepp och frågor till det förflutna. Människor förstår och brukar historia i ett samspel mellan tolkningen av det förflutna, förståelsen av det nuvarande och förväntningar inför framtiden. Nyckelord för den forskning som jag har bedrivit är historiemedvetande, historiekultur, historiebruk, hjältedyrkan, identitet och nationalism.

Jag disputerade 2001 på avhandlingen *Fornstora dagar, moderna tider. Bruk av och debatter om svensk historia från sekelskifte till sekelskifte*. Utifrån ett stort och varierat undersökningsmaterial undersökte jag svenska historiska gestalter och händelser som varit föremål för debatt och som använts för samtida behov från 1890-talet fram till det tidiga 2000-talet.

Ett centralt tema är bildens betydelse för hur vi uppfattar det förflutna. Monument och museer har haft stor betydelse som identitetsmarkörer i Öresunds- och Östersjöregionen. Relationen film och historia, och vilken betydelse som rörliga bilder har haft för skapandet och vidmakthållandet av historieuppfattningar och identiteter, har jag återkommit till i flera sammanhang, bland annat i *Clio på bio. Om amerikansk film, historia och identitet* (2006).

Jag har också intresserat mig för de senaste årtiondenas tilltagande intresse för förintelsen. I denna process har personer som Folke Bernadotte, Oskar Schindler och Raoul Wallenberg fått hjältestatus, vilket jag ägnat särskild uppmärksamhet åt i *Förintelsens röda nejlika. Raoul Wallenberg som historiekulturell symbol* (2012).

Jag föddes 1965 i Lund och tog studenten i Malmö. I dessa båda städer utbildade jag mig till ämneslärare i historia och samhällskunskap, men lärarbanan blev kort. Efter några års arbete på Nationalencyklopedins redaktion väntade forskarutbildning i historia. Jag disputerade i december 2001 och ingick därefter i projektet "Förintelsen i den europeiska historiekulturen". Under 00-talets andra hälft var jag forskarassistent i historia i Lund och universitetslektor vid Högskolan för lärande och kommunikation i Jönköping. Åren 2010–11 var jag verksam vid Malmö högskola. 2012 återvände jag till Lund, där jag bor med min fru Helén. Samma år utnämndes jag till professor i historia.

Global miljöpolitik för en hållbar planet

Jag föddes 1969 och är uppvuxen i Lund där jag läste naturvetenskaplig linje på Katedralskolan. Intresset för politik ledde till en grundexamen i statsvetenskap och nationalekonomi vid Lunds universitet. 1992 bar det iväg till masterstudier på Berkeley-universitetet i Kalifornien, där mitt intresse för forskarstudier i internationell politik väcktes. 2001 disputerade jag i statsvetenskap på en avhandling om vetenskapens roll i luftvårdsförhandlingarna. Nyfikenheten ledde mig till en tvåårig tjänst som postdoktorsforskare på Massachusetts Institute of Technology, MIT, i Cambridge, USA. Jag blev docent 2008 och utnämndes till professor i november 2012. Jag bor i Lund med Charlie och vår dotter Lisen och tillbringar gärna tid med familjen på vårt sommarställe i Skummeslövstrand.

Kan FN:s klimatförhandlingar om ett nytt globalt klimatavtal bromsa klimatförändringarna? Eller får världen anpassa sig till klimatförändringarna i en varmare värld där jordens temperaturändring överstiger de två grader som vetenskapssamhället varnar för? Min forskning har kretsat kring frågor om styrning, makt, expertis och legitimitet i den globala miljöpolitiken, där förhandlingar om Kyotoprotokollet, diplomatin kring hållbar utveckling och luftvårdsförhandlingarna tjänat som empiriska exempel.

Klimatförändringarna är ett paradexempel på den globala kollektiva handlingens dilemma, där överexploateringen av den gemensamma atmosfären är dess yttersta konsekvens. Hur kan närmare 200 suveräna, territoriellt organiserade stater med motstridiga nationella intressen koordinera sig för att avvärja det globala klimathotet? Komplexiteten i förhandlingarna leder till att gapet är stort mellan retorik och handling i den internationella klimatpolitiken.

I avhandlingen studerade jag samspelet mellan vetenskap och politik i de internationella luftvårdsförhandlingarna, där idén att vetenskapligt definierade "tålighetsgränser" för ekosystemen vann terräng i miljöavtal under 1990-talet. Frågor kring vetenskap, risk och osäkerhet är centrala i miljöpolitiken, som i hög grad är ett expertberoende politikområde.

Min nuvarande forskning berör skärningspunkten mellan demokratiteori och internationell politik där jag undersöker transnationella aktörers roll i miljöpolitiken. Icke-statliga organisationer som miljö rörelsen, företag, civilsamhälle deltar i ökad grad i miljöförhandlingar. Jag undersöker hur frågor om legitimitet, representation och ansvarsutkrävande hanteras i nya former av nätverksstyrning som globala privat-offentliga partnerskap mellan marknadsaktörer, frivilligorganisationer och FN.

Strategisk kommunikation genomsyrar organisationer och samhällen

Kommunikation betyder att göra något gemensamt. Med en sådan bred definition är det inte konstigt att kommunikationsvetare finns inom många olika vetenskaper. Min forskning fördjupar sig i de medvetna kommunikationsinsatser som genomförs av organisationer i syfte att påverka eller övertyga sin omvärld. Vi lever i ett samhälle där politik, ekonomi och kultur alltmer genomsyras av strategisk kommunikation.

Jag har min bakgrund i medie- och kommunikationsvetenskap som är ett flervetenskapligt ämne med rötter inom samhällsvetenskap och humaniora. Inom medie- och kommunikationsvetenskap intresserar forskare sig särskilt för mediernas roll och betydelse för människor och samhälle. Min forskning har också haft medier och journalistik i fokus men steg för steg intresserat sig mer för strategisk kommunikation, dvs. organisationers målinriktade kommunikation som syftar till uppmärksamhet och ökad legitimitet. Eller sådant som i dagligt tal brukar kallas för PR, propaganda, opinionsbildning eller intern och extern kommunikation.

I min avhandling studerade jag hur Öresundsregionen blev till som "hype" och mediebild i Danmark och Sverige. Min studie intresserade sig särskilt för hur politiker, marknadsförare, PR-konsulter och andra arbetade för att skapa varumärket Öresundsregionen. I senare studier, bland annat kring evenemang och städer, har jag intresserat mig för liknande processer som kallas för place branding. Vid sidan av detta har jag särskilt forskat om kriskommunikation. Jag har bland annat undersökt retoriska försvarsstrategier som företag och myndigheter använder sig av då de hamnar i förtroendekriser samt interkulturell kriskommunikation. I mitt senaste projekt gör jag en studie av terrorism, medier och kriskommunikation med utgångspunkt i attackerna i Norge 2011.

Jag föddes 1970 i Helsingborg. Efter examen på Nicolai gymnasieskola, militärtjänst och några års arbete började jag läsa litteraturvetenskap i Lund. Därefter hamnade jag i Karlstad, läste journalistik i USA och tog en fil.mag.-examen i medie- och kommunikationsvetenskap (MKV). Efter examen arbetade jag en tid på en reklambyrå i Stockholm. Jag återvände till Lund och disputerade 2004 i MKV, blev lektor, var gästforskare på Stirling University i Skottland 2006 och blev docent 2008. Jag var därefter prefekt för institutionen K3 på Malmö Högskola och är sedan 2011 rektor för Campus Helsingborg vid Lunds universitet. I oktober 2012 blev jag professor i strategisk kommunikation. Jag bor i Viken med min fru Fanny och tre barn: Pelle, Otto och Filippa.

Samhälleliga föreställningar om äldre och åldrande

Jag föddes 1964 och växte upp i Västerås. Det var under barndomen som jag fick mitt intresse för sociala frågor. Mina föräldrar hade ett så kallat storfosterhem, och periodvis var vi 12–14 personer i familjen, med olika bakgrund och livssituation. Efter gymnasiet utbildade jag mig till socionom vid Högskolan i Östersund. Sedan arbetade jag sju år på socialförvaltning. När jag antogs som doktorand vid Socialhögskolan i Lund 1994 tänkte jag forska om antingen missbruk eller ungdomsbrottslighet, men 2001 disputerade jag på en avhandling om svenska pensionärsorganisationer. Efter några år vid Linköpings universitet kom jag år 2008 tillbaka till Socialhögskolan i Lund, där jag sedan 2012 är professor.

Min forskning handlar om samhälleliga föreställningar om äldre och åldrande. I min doktorsavhandling undersökte jag hur de stora pensionärsorganisationerna PRO och SPF har beskrivit äldre och deras status i samhället sedan 40-talet och framåt.

Senare har jag studerat så kallade vårdskandaler och följt uppmärksammade fall av vanvård i rättsliga utredningar och offentlig debatt. Det som är intressant med dessa skandaler är hur olika de brukar tolkas när det gäller orsaker och förslag till lösningar. Ett fall av vanvård som enligt vissa bevisar att omsorgspersonalen har för dåliga arbetsvillkor visar enligt andra att pengar som borde användas till de åldringar som "byggt landet" slösas bort på ovärdiga ändamål. Vårdskandaler nämns ibland som en indikator på hur det är ställt med svensk äldreomsorg, men ofta har de mer att göra med möjligheten att dramatisera ett skeende än med vad som faktiskt hänt i omsorgssituationen. Och omvänt finns det många skandalösa förhållanden som aldrig uppmärksammas.

För närvarande studerar jag förväntningar omkring fyrtingstalistgenerationens åldrande och möte med äldreomsorgen. Vad händer när en kategori som associerats med ungdomlighet och makt blir äldre? Genomgångar av olika material visar att många som kallar sig fyrtingstalister tagit avstånd från pensioneringen och inte velat räkna sig till kategorier som äldre och pensionärer. Men nu är generationens medlemmar mellan 63 och 73 år gamla. Det är också stor skillnad på hur framtiden beskrivs. Medan ekonomer och politiker befarat att samhället inte kommer att ha resurser för att ge den stora fyrtingstalistgenerationen en fullgod äldreomsorg menar många andra att generationen kommer att kräva en helt annan standard än den som dagens omsorgstagare har. Det som duger idag kommer inte att duga år 2020.

Samarbetsformer där miljö- och rättvisefrågor blir socialt betydelsefulla

Vi har alla en del i samhällets miljöbelastning. Företagen önskar långsiktiga politiska riktlinjer och en mer miljösound efterfrågan från konsumenterna. Från den politiska sfären efterfrågar man att medborgarna visar att de stödjer en mer kraftfull miljöpolitik. Och från politiskt håll såväl som från frivilligorganisationer efterfrågas att industrin tar ett större ansvar. Genom att försöka utforma sociologisk teori som är förenlig med evolutionsteori har jag skisserat ett brett ramverk inom vilket samhällsvetenskapen på ett biologiskt förankrat sätt kan analysera förutsättningarna för att minska samhällets miljöbelastning. Intressant nog visar det sig att evolutionsteori och delar av samhällsvetenskapen pekar i samma riktning när det gäller grunden för människans olika levnadssätt: vår sociala motivation, kort sagt grupptillhörighet och status. Att samla på sig pengar och ägodelar bör därmed inte ses som ett grundläggande mänskligt drag, utan endast som ett av flera möjliga sätt att försöka markera social ställning. Detta ger ett visst miljöhop, eftersom det går att visa många exempel på mindre miljöbelastande sätt att uttrycka social status än materiellt resurskrävande aktiviteter. Å andra sidan kan inte heller hanteringen av avlägsna miljöhot direkt bli föremål för vår grundläggande motivation. Vi är inte mentalt rustade att ta sådana abstrakta hot till våra hjärtan, så länge de krockar med vår sociala motivation. Icke desto mindre skulle sociala normer på samtliga samhällsnivåer kunna utvecklas på så sätt att vår sociala motivation sammanfaller med samarbeten för att få bukt även med avlägsna miljö- och hälsorisker. Hur detta redan sker, och hur sådana samarbetsformer skulle kunna utvecklas organisatoriskt i större skala och på fler områden, är något som jag ägnar min forskningstid åt att undersöka.

Jag är född 1968 i Malmö. Mitt intresse för hållbarhetsfrågor är sprunget ur gymnasieårens filosofiska kafédiskussioner. År 1994 påbörjade jag forskarutbildningen vid sociologiska institutionen i Lund. Ett doktorandår tillbringade jag vid University of California Berkeley. År 2000 disputerade jag vid sociologiska institutionen i Lund på en avhandling om lokalt miljöarbete. Under de följande två åren bedrev jag postdoktorsforskning vid Massachusetts Institute of Technology. Därefter arbetade jag som universitetslektor, bl.a. vid Forskningspolitiska institutet i Lund. År 2012 återkom jag till sociologiska institutionen, där jag nu arbetar som professor. Jag är gift med Jenny, och vi har barnen Leo, Bruno, Fred och Matti.

Att styra för att förändra

Jag föddes i Malmö 1959, växte upp i Arlöv och på Romeleåsen, där mitt intresse för natur och miljö väcktes. I en politisk tid intresserade jag mig tidigt för frågor om makt och rättvisa. Efter nian gav jag mig ut i världen, först gick jag ett år på high school i Iowa, sedan arbetade och studerade jag, först i Kalifornien och sedan i Italien. 1986, efter 10 år utomlands, började jag läsa statsvetenskap vid Lunds universitet med internationell politik som huvudintresse. Jag rotade mig, bildade familj, flyttade till en gård på landet och disputerade efter fullbordad forskarutbildning 1997. Efter en forskningsvistelse i Seattle fick jag en lektorstjänst vid Lunds universitet, blev befördrad till docent 2005 och professor 2012. På fritiden njuter jag gärna i min trädgård med familjen.

Jag är intresserad av hur vår tids viktiga frågor om klimat, miljö, hållbarhet och jämställdhet hanteras i politik och styrning – styrning i betydelsen processer från idéer till beslut och handling. Mitt fokus är på styrning för förändring.

Jag har studerat hur miljö och hållbarhet blev en del av EU:s gemensamma politik genom att belysa hur frågorna hanterades på den politiska dagordningen och inom de berörda institutionerna inom unionen. Jag har forskat om hur svensk miljöpolitik påverkats av EU-medlemskapet men även hur svenska företrädare sökt påverka både annan internationell och EU:s miljöpolitik genom att framhålla Sverige som ett gott exempel. På senare tid har jag särskilt fokuserat på klimatpolitiken och hur det är möjligt att styra bort ifrån ett fossilbränsleberoende i energi- och transportsystemen för att nå tuffa klimatmål. Hur kan man styra med långsiktighet, och i den omfattning som krävs, och samtidigt säkerställa demokratiska värden?

Säkerhetspolitik är ett annat område som jag arbetat med. Här har mitt intresse varit att förstå hur institutioner som historiskt dominerats av män kan hantera jämställdhet och kvinnliga medarbetare. Det har varit speciellt intressant att studera detta i förhållande till den svenska militären på hemmaplan och utomlands i Afghanistan. Jag har varit intresserad av att i förhållande till kön och jämställdhet se vilka beslut som fattas och hur man genomför sådana beslut i verksamheten. Ur forskningen framträder tydligt på vilket sätt normer om heterosexuell manlighet utgör centrala styrningsprinciper för säkerhetsorganisationer.

I min forskning antar jag ett kritiskt förhållningssätt men är samtidigt fascinerad av att ta reda på hur myndighetsutövarna gör. Hur tänker och agerar de i sina försök att förändra och styra mot specifika mål?

I gränslandskap

Nationsgränser uppfattas inte sällan som barriärer eller hinder, rent av järnridåer, men kring gränser uppstår också energi. Gränser skapar drömmar om allt det fantastiska som finns på andra sidan: friheten förefaller större och gräset grönnare. Ibland kan gränser också generera mardrömmar: på andra sidan ruvar hemskheter som tycks hota trygghetszonen "hemmavid". Oavsett om gränser lägger grunden till drömmar eller mardrömmar alstrar de handling. Längtan till andra sidan kan komma till uttryck i fagra framtidsvisioner om gemenskap, i broar över sund och annan trafikplanering, men även i arbetspendling och andra former av transnationell rörelse. En rädsla inför de Andra – de som finns på andra sidan gränsen – kan i sin tur resultera i förstärkning av gränsen. Kanske inte i form av passkontroller, men exempelvis en beredskap att förklara olikheter med utgångspunkt i nationella stereotyper. Vi är inte som Dom.

Min forskning kretsar i stor utsträckning kring just gränsernas potential att skapa drömmar och mardrömmar samt gränsernas förmåga att generera handling i form av nya transnationella rörelsemönster och vanor. I centrum för min forskning befinner sig den nutida Öresundsregionen, men jag har även studerat gränsfrågor med utgångspunkt i skandinavismen vid 1800-talets mitt, ungsocialismen vid tiden kring 1900 samt spritsmugglingen i Östersjöområdet under 1920- och -30-talen.

Kulturanalytisk forskning om gränser och transnationella processer är angelägen eftersom den blottlägger på vilka sätt samhällsutvecklingen formas av positivt respektive negativt laddade föreställningar om de Andra. Med ökad kunskap om hur kulturella föreställningar verkar, på olika samhällsnivåer, förbättras möjligheterna att skapa ett socialt hållbart samhälle.

Jag föddes 1967 i Landskrona, men Böste och Borstahusen var viktiga platser under barn- och ungdomsåren. Där hörde jag både fantasirika berättelser om historiska personer och skrönor om makalösa händelser i det förgångna. Mitt intresse för historia och min nyfikenhet inför berättandets betydelser fick näring i denna mylla. År 2000 disputerade jag i etnologi vid Lunds universitet. Efter en period som gästforskare vid The Institute for Advanced Studies in the Humanities i Edinburgh och en tjänst som lektor vid Malmö Högskola återvände jag till Lund år 2011. Våren 2012 utnämndes jag till professor i etnologi vid Lunds universitet och verkar som föreståndare för Centrum för Danmarksstudier samt lektor vid Institutionen för Service Management och tjänstvetenskap vid Campus Helsingborg.

Röntgenseende

Jag föddes 1965 i Köln där jag också läste fysik. Efter att jag 1992 tagit examen vid Kölns universitet påbörjade jag mina doktorandstudier vid samma lärosäte. Efter ett treårigt forskningsuppehåll vid University of British Columbia och Brookhaven National Laboratory i USA disputerade jag 1996 och forskade sedan vid Forskningscentrum Jülich i Tyskland och vid Stanford Linear Accelerator. Därefter ledde jag en forskargrupp vid synkrotronanläggningen i Berlin, och 2008 blev jag professor i fysik vid Berlins tekniska universitet. 2012 utnämndes jag till professor i fysik i Lund med inriktning på materialvetenskap med koherent röntgenljus. Jag är gift med Andrea och vi har två barn som heter Moritz och Konstantin.

Sedan Wilhelm Conrad Röntgen upptäckte strålningen som idag bär hans namn har den varit oerhört viktig i undersökningar som syftar till att öka förståelsen för materiens struktur. Kristaller är exempel på strukturer där atomerna ordnas i mycket regelbundna mönster och vi får veta exakt var varje atom finns i materialen. Men för att kunna förstå hur funktionalitet uppstår i material måste vi se atomerna i rörelse. Hur dansar molekyler runt varandra under en kemisk reaktion? Hur vänder magnetiseringen när en bit på en hårddisk kopplas? Hur transporteras partiklar till särskilda platser i en levande cell? Om vi kunde spela in filmer av dessa processer på nanometerskalan* på en lämplig, väldigt kort tidsskala, skulle vi kunna förstå hur processerna fungerar och på vilket sätt de kan styras för att få ny funktionalitet. I princip borde vi kunna filma nanoskaliga processer vid höga hastigheter, men i praktiken begränsas vår förmåga att göra just detta av ett flertal faktorer, som t.ex. den korta varaktigheten av pulserande röntgenblixtar, svårigheten att tillverka linser för röntgenstrålning eller tillgången på lämpliga metoder för att koda informationen.

Som fasta tillståndet-fysiker fascinerar jag av såväl de statiska som de dynamiska egenskaperna hos nanostrukturer. Tillsammans med kollegor har jag utvecklat en tredimensionell bildteknik som kan dra nytta av de mycket intensiva och ultrakorta blixterna av röntgenstrålning från nya synkrotronljuskällor och röntgenlasrar. Utvecklingen av denna teknik, dess anpassning till olika avbildningsbehov och hur man kan följa tidsutvecklingen i olika processer utgör min huvudsakliga forskningsverksamhet. För närvarande ligger mitt fokus på att observera extremt snabba magnetiseringsprocesser som utlöses av magnetiska pulser eller intensiva ljusblixtar.

*nanometer=miljarddels meter

Stråleffekter på mikroskopisk nivå

Joniserande strålning räddar årligen tusentals liv men kan vid högre stråldoser vara skadlig för kroppens vävnader. Idag undersöks och behandlas cancer framgångsrikt med radioaktiva ämnen kopplade till molekyler som söker sig till den sjuka vävnaden. Det är dock svårt att undvika att de radioaktiva ämnena också tas upp i friska vävnader och där kan ge oönskad hög stråldos. Därför är det viktigt att inte bara beräkna stråldoser till tumörer utan även till friska organ och vävnader för att minimera risken för framtida skador.

Jag har alltid varit nyfiken på och haft ett stort intresse av att fördjupa mig i strålskyddsproblem, strålningsdosimetri och strålningsbiologi. Min forskning handlar om hur radioaktiva läkemedel fördelas i organ och enskilda celler samt hur den utsända strålningen absorberas på mikroskopisk nivå. I min forskning hoppas jag bättre kunna kartlägga och förklara sambandet mellan biologiska effekter som kan uppstå då strålningsenergi absorberas i våra vävnader och celler efter upptag av radioaktiva ämnen. Målsättningen är att korrelera stråldos och biologiska effekter för att uppskatta risken för framtida skador, men också för bättre behandlingsresultat vid cancerbehandling med radioaktiva läkemedel.

I forskargruppen använder vi olika bildgivande metoder för att synliggöra var de radioaktiva ämnena tagits upp i kroppen och fördelats i dess vävnader. Vi utvecklar datormodeller för beräkning av stråldoser på mikroskopisk nivå i vävnader och celler, för att som nästa steg experimentellt studera den biologiska effekten. En utmanande och intressant utveckling av den strålningsbiologiska forskningen är att utnyttja synkrotronstrålning vid MAX IV-laboratoriet som just nu byggs i Lund.

Jag är född 1957 i Malmö och tog gymnasieingenjörsexamen på Tekniska gymnasiet 1977. Efter universitetsstudierna blev jag lundensare 1982. Doktorandtiden kombinerade jag med arbete som sjukhusfysiker i Malmö och Göteborg, och jag disputerade i radiofysik 1991. Jag fortsatte sedan som sjukhusfysiker men saknade akademien och återvände till Lunds universitet 1994. Jag har ett stort engagemang för utbildningsfrågor och var studierektor för sjukhusfysikerutbildningen i femton år samt utvecklade denna både nationellt och internationellt. I maj 2012 befordrades jag till professor. På fritiden trivs jag bäst i snickarbyxor med verktyg i fickorna. Jag är gift med Lena och vi har två barn, Maria och Fredrik.

Rummet i framtiden

Jag är född 1961 och uppvuxen i Lund. Efter Lerbäckskolan, Katedralskolan och militärtjänsten började jag studera på universitetet 1981. Studier i naturgeografi, statistik och programmering ledde fram till en doktorexamen 1992. Jag arbetade sedan ett år på Sydkraft och ett som postdoktorsforskare i Australien, blev docent 2000 och professor 2012. Jag är gift med Maja och har tre vuxna söner. Som komplement till det akademiska arbetet ägnar jag mycket fritid åt friskvård och renoveringsarbete.

Geografi handlar om rum och tid. Med geografiska informationssystem har vi fört in geografin i datorerna. Min forskning är ofta tvärvetenskaplig och behandlar processer i rum och tid. Det kan röra sig om migrationsstudier i Irak, hälso- och vattenkvalitetsstudier i Uganda, eller klimatstudier i norra Sverige. Inom klimatforskningen utvecklar vi modeller för att beräkna markfuktighet och vattentillgång, något som påverkar vegetation, kolbalans och därmed även klimatet.

Den moderna geografin är universell, och ökad tillgänglighet till såväl data som datorkraft har breddat vårt arbetsfält enormt. De flesta forskare brottas med problem som är relaterade till objekt i rummet, vilka förändras över tid. Jag är med och utvecklar tekniska system för att samla in, lagra och analysera stora rumsliga datamängder och jag försöker hitta och förklara samband mellan olika variabler. Hur påverkar till exempel tillgången till rent vatten eller avstånd till skola och sjukvård vår hälsa och vårt välbefinnande?

Internationalisering och pedagogisk utveckling är viktiga komponenter i min verksamhet. Att höja kvaliteten inom akademisk utbildning, bland annat genom internationella samarbeten och utvecklade lärandeformer, är viktigt för Lunds universitet. Jag är djupt engagerad i distansutbildningar som vi erbjuder i samarbete med internationella partners, i forskning och kompetensutveckling i Afrika och Mellanöstern samt i student- och lärarutbyten globalt.

Vi är inte isolerade, utan påverkas i allra högsta grad av andra delar av rummet, över tid. Globaliseringen har minskat avstånden mellan olika kulturer. Rummet har krympt. Följaktligen har kraven på kunskap om rummet ökat. I framtiden kommer rummet att bli ännu viktigare.

Innovationsprocesser och samverkan

”Skomakare – bli vid din läst” är ett ordspråk som de flesta hört, som uppmanar oss att fortsätta göra det vi redan är bra på och inte söka oss ut på äventyrligheter utanför vår kompetens. Det kan appliceras också på företags verksamhet och den strävan som många företag har att fokusera sin verksamhet på det man är extra bra på – sin kärnkompetens – och låta andra företag göra resten. För teknikbaserade företag består ofta denna kärnkompetens av grundlig kunskap om teknologier, hur de bäst kan användas i olika applikationer och hur en affär kan organiseras med dessa teknologier.

Nu vet alla att det inte gått så bra för skomakaren som blivit vid sin läst om han eller hon inte efterhand sadlat om till skohandlare eller något annat. Likadant är det för företag – företagets kärnkompetens håller inte för evigt. Företaget måste bedriva innovationsarbete för att utveckla sina teknologier, sina anställdas kompetens och sina affärsmodeller. Innovationsverksamhet är dock både riskfyllt och svårt. Balansen mellan att exploatera den etablerade kompetensen respektive att utveckla ny kompetens har alltid fascinerat mig och mycket av min forskning berör förnyelseprocesser inom och mellan företag.

Samma balans mellan det etablerade och det nya kan också studeras när det gäller regioners ekonomiska utveckling. Särskilt har jag intresserat mig för hur universitetens forskning och utbildning förts fram som en källa till förnyelse av regioners företag, befintliga och nya. För att underlätta förnyelseprocesserna från universitet till näringsliv – och även omvänt – har en rad nya organisationer växt fram som till exempel forskningsparker, inkubatorer och öppna innovationsplattformar. Dessa har jag studerat såväl i Sverige som i övriga Norden, framförallt ur företagens och entreprenörernas perspektiv.

Jag är född 1957 och uppväxt i Teckomatorp. Jag är pappa till Emil, Johan och Kajsa samt sambo med Lena. Efter ämneslärarexamen tog jag så småningom upp forskarstudier i företagsekonomi vid Lunds universitet. Jag doktorerade 1993 på en avhandling om internt entreprenörskap i storföretag. Mellan 1993 och 2012 har jag haft förmånen att verka som både lärare och forskare i Lund, på SLU i Alnarp och nu senast vid Blekinge Tekniska Högskola. Några utlandsvistelser vid australiensiska lärosäten har det också blivit. I september 2012 tillträdde jag professuren i industriell ekonomi, särskilt teknologistrategier och affärsmodeller, vid Lunds Tekniska Högskola.

Den bortglömda studentskan

140 ÅR SEDAN HILDEGARD BJÖRCK BETRÄDDE DEN AKADEMISKA BANAN

Vem var den första kvinnan att studera vid Lunds universitet? Enligt det mest spridda verket om universitetet, *Lärdomens Lund*, är svaret Hedda Andersson¹. Samma svar får man på universitetsmuseet samt på universitetets hem- och facebook-sidor. Hedda Andersson har blivit en hyllad portalgestalt som fått ge namn åt allt från kvinnliga nätverk till en gästprofessur². Och ingen skugga över hennes pionjärinsats, men först var hon faktiskt inte!

Detta faktum verkar hittills bara ha uppmärksammats i det stora fyrbandsverk som utgavs vid universitetets 300-årsjubileum, och då mycket kortfattat:

I själva verket dröjde det till ända till i april 1880 innan den första studentskan – Hildegard Björck av Värmlands nation – skrevs in vid Lunds universitet. Hildegard Björck, som redan avlagt medicine kandidatexamen i Uppsala, synes emellertid aldrig ha bedrivit några egentliga studier i Lund³.

Till den senare delen av detta påstående skall jag återkomma. Den första delen kan dock lätt verifieras. Av universitetets matrikel från tiden framgår klart att Björck inskrevs den 9 april, Hedda Andersson först den 10 september 1880⁴. Vem var då denna Hildegard Björck som glömts bort så totalt i Lund och i

Hildegard Björck under studietiden i Uppsala. Bildkälla: boken *En banbryterska – Skildringar från Ellen Fries studentår i Uppsala*.

stor utsträckning även i Uppsala och på ett nationellt plan?

Thora Maria Fredrika Hildegard Björck föddes den 1 maj 1847 i Bro socken i Värmland (nu en del av Säffle kommun)⁵. Hon skall redan som barn ha varit viljestark och målinriktad, varom följande episod berättar:

Som liten bad hon t. ex. en gång jungfrurna i hemmet, att de skulle lära henne att skura golv, men de hade inte tid att inviga henne i konsten. Senare på dagen fann man så flickebarnet i färd med att på egen hand skura golvet i ett uthus⁶.

Historien vittnar även om att Björck växte upp i ett någorlunda burget hem med tjänstefolk; fadern, Carl Emanuel Björck, var till yrket lantmätare. Samtidigt drabbades familjen under Björcks barndom av sorg: hennes mor, Anna Charlotta Roman dog då dottern var fyra år. Även fadern gick bort relativt tidigt med följd att Hildegard Björck år 1869, endast 22 år gammal, stod föräldralös. Samtidigt skedde förändringar i det svenska samhället som öppnade nya möjligheter för en ung, viljestark kvinna.

År 1865 hade en riksdagsman inom bondeståndet, Carl Johan Svensén, yrkat på att de svenska univer-

siteten skulle öppnas även för kvinnor⁷. Motionen skapade stor debatt och frågan hänsköts till regeringen som i sin tur under 1867 skickade remisser till bland annat universiteten i Lund och Uppsala. I svaren ställde sig Lund – och särskilt dess medicinska fakultet – generellt mer välvilligt än Uppsala även om det fanns skepsis på båda ställena.

På grundval av svaren beslöt Kungl Maj:t 1870 att kvinnor skulle få avlägga studentexamen samt ha rätt att, som privatpraktiserande, utöva läkaryrket och för detta ändamål få avlägga medicinska examina. När en kvinna (Betty Petersson) väl, två år senare, bad att få bli inskriven vid Uppsala universitet var det dock med önskan att få studera inom filosofisk fakultet. En särskild dispens beviljades henne men satte samtidigt fart på den generella debatten igen. En ny remiss i slutet av 1872 ledde till generellt mer positiva svar. Därefter gick det snabbt: redan i november 1873 öppnades de svenska universiteten för kvinnor inom alla utbildningar utom de teologiska samt den som syftade till juris licentiatexamen.

En av dem som utnyttjade denna sakernas förändring var Hildegard Björck. 1872, tre år efter sin fars död och två år efter att möjligheten öppnats, avlade hon studentexamen vid Nya elementarskolan i Stockholm och den 27 januari 1873 inskrevs hon vid Uppsala universitet. Därmed blev hon – efter den nämnda Betty Petersson – den andra kvinnan i Sverige någonsin att beträda den akademiska banan. Till skillnad från Pettersson var Björck dock inriktad på den utbildningsväg som först öppnats, den medicinska, och för detta ändamål avlade hon den 27 april 1874 en lägre examen, den mediko-filosofiska, kallad "medikofilen". Detta gör Hildegard Björck till den första kvinnan i Sverige att avlägga en akademisk examen. Inför eftervärlden har denna milstolpe dock i stor utsträckning glömts bort. Varför? Anledningen är, enligt idéhistorikern Carl Frängsmyr, att organisationen Akademiskt bildade kvinnors förening (ABKF) år 1925 valde att fira 50-årsminnet av den nämnda Betty Petterssons filosofie kandidatexamen från 1875. Därvid lyfte man – medvetet eller omedvetet – felaktigt fram denna som den första akademiska examen avlagd av en svensk kvinna, och misstaget har sedan levt vidare i litteraturen⁸. Hildegard Björck

har alltså förmenats minnet av sin pionjärställning vid såväl Uppsala som Lunds universitet!

Medikofilen avlades inom filosofisk fakultet men var en förutsättning för fortsatta studier i medicin. Just medicinen var den studieväg som flera av Sveriges tidiga studentskor skulle välja – däribland Hedda Andersson i Lund – och detta för att arbete som privatläkare var en av de få akademiska yrkesvägar som stod öppna för dem. Statstjänster inom exempelvis juridik och – inte minst – teologi förblev däremot länge förbehållna män. Också här var Hildegard Björck den första kvinnan i Sverige att inskrivas vid en medicinsk fakultet, något som vederbörligen noterades i Uppsala universitets festskrift från 1897⁹. Björck hade dock sina alldeles särskilda skäl till valet av studieväg. Därom vittnar en annan tidig uppsala-studentska, Ellen Fries, i en dagboksanteckning från sitt första möte med Björck:

Hon var i många fall olika emot hvad jag tänkt. Jag hade tänkt mig henne såsom en för sitt yrke och sin vetenskap lefvande människa. Så är ej fallet. Läkarevetenskapen roar henne ej. Hon blott ser däri ett medel för afskaffandet af hvad hon anser som den största skam för vårt släkte, prostitutionen. Det är därför hon har blifvit läkare och det är därför hon vill arbeta.

Hon ansåg vårt görande och låtande helt egoistiskt och af föga gagn för kvinnans emancipation, så länge inom samhället tolererades sådana skämda seder hos männen¹⁰.

I dag hade man kanske tyckt att ett sådant engagemang lämpligen hade fått sitt utlopp i studier inom juridik eller samhällsvetenskap, men vid denna tid sågs prostitutionen främst som ett medicinskt problem kopplat till spridningen av könssjukdomar¹¹. Lösningen från överhetens sida blev den reglementerade prostitutionen, där sexköp legaliserades under förutsättning att de prostituerade registrerades sig och underkastades regelbundna läkarkontroller. Systemet hade först införts i Stockholm 1847 och sedan spritt sig till flera andra städer, inte minst hamn-, regements- och universitetsditon med många

unga ogifta män. Uppsala införde systemet samma år (1880) som Björck flyttade till Lund, där man hade det sedan 1877. Systemets kritiker, abolitionisterna, samlades inte minst i en rörelse med rötter i England kallad Federationen. Om Björck var medlem häri har jag inte kunnat utröna (rörelsen etablerades formellt i Sverige först 1876 då hon redan hade flera års studier bakom sig) men säkert är att hon delade dess mål och var en "dedicerad abolitionist".¹²

Fries skildring kan ge ett intryck av Björck som en enfrågefanatiker. Av andra vittnesmål framgår dock att hon hade minst ett annat passionerat intresse: filosofi. Detta är känt inte minst genom Ellen Key som under några år på 1870-talet kom i nära kontakt med och under inflytande av Björck på detta område. I april 1875 antecknade Key att "Anna Hierta har flera gånger bragt oss ihop med Hildegard Björck som fyllt oss med Boströms filosofi".¹³ Att en progressiv ung kvinna som Björck var en stark anhängare av uppsalafilosofen Christopher Jacob Boström, en tänkare som närmast kommit att framstå som det oscariska Sveriges konservativa statsfilosof, kan synas märkligt. Det var dock inte Boströms statslära som tilltalade henne. Inför den var hon tvärtom öppet kritisk: "Tänk! likvisst hvilken plats qvinnan får med sådana åsigtter. Hon står lägst i systemet, och är det ej märkvärdigt att denna lära kunna hela Lunds och Upsala filosofiska faculteter ej reda sig ur utan stampar i gyttjan fortfarande" skrev hon.¹⁴ Nej, det hos Boström som hade fångat Björck var hans starkt idealistiska, platoniskt färgade religionslära. Denna ville hon "trumfa in", skrev hon till Key, som konstaterade att för den engagerade väninnan utgjorde "Plato, Kristus, Boström [och] kand. Björklund [...] mensklighetens heroer". Det fjärde namnet kan behöva förklaras då den åsyftade, Gustav Björklund, numera är tämligen bortglömd. Vid denna tid var han dock en populärfilosofisk författare i vardande och en "outtröttlig debattör". Han och Björck var både jämnåriga och nationskamrater, och förhållandet mellan de båda värmländska boströmianerna skall "under en tid" ha haft "kärlekens värmegrad".¹⁵ En annan person som kom under duons påverkan var Sophie Stjernstedt, faster till författarinnan Marika Stjernstedt. Brorsdottern har berättat hur Sophie därvid utvecklade "ett svärmiskt, högidealistiskt lynne".¹⁶

Hur mottogs en i studentlivet udda fågel som idealisten Björck av de manliga studiekamraterna? Enligt ett samtida tidningsreportage var allt gott och väl: "så väl från lärares som kamraters sida har hon rönt det mest aktningsfulla och välvilliga bemötande" hette det där.¹⁷ Mot detta kan ställas Björcks egna utsagor till Ellen Fries: "Hennes beskrifningar öfver anatomisalarna och de manliga studenternas lefnadssätt i allmänhet och synnerligen de medicine studerandes var härresande."¹⁸ Det är också generellt omvittnat att de tidiga studentskorna inte sällan mottogs med ogillande och ibland till och med öppet hån bland de manliga studentkamraterna.¹⁹ På en punkt kan Björck dock ha tänkas klarat sig bättre än några av sina medsystrar. Till tidens nidsbild av studentskorna hörde nämligen att de var fula och manhaftiga; Björck däremot beskrivs som "en söt och begåvad flicka".²⁰

En annan fråga rörande Björcks studietid som är lättare att besvara är hur hon, som föräldra- och arbetslös kvinna, finansierade den. Året hon började sina studier hade två döttrar till Aftonbladets grundare Lars Johan Hierta, Hedvig och Anna Hierta, donerat medel till en stipendiefond för just kvinnliga medicine studerande. Björck blev stipendiets första innehavarska och uppbar det fram till läsåret 1880–1881.²¹ Mellan Björck och den ena donatorn, Anna Hierta, skulle också en personlig vänskap uppstå, och som redan nämnts var det Hierta som sammanförde Björck med Ellen Key.

I maj 1879 avlade Hildegard Björck nästa examen, den för medicine kandidat. Också detta var hon den första kvinnan i Sverige att göra och den historiska händelsen rapporterades i samtida press över hela landet.²² Ellen Fries, som vid samma tid blev filosofie kandidat, noterade glatt: "Två kvinnliga kandidater på en vecka – så skall det vara".²³ Björck siktade nu vidare mot licentiatexamen, och det var alltså under dessa fortsatta studier som hon, mitt under vårterminen 1880, flyttade sina akademiska bopålar till Lund. Varför? Jag har funnit två tänkbara (och kanske samverkande) förklaringar. Den ena är att Björck vid tiden hade drabbats av medicinska problem för vilka hon redan året innan behandlats i Köpenhamn.²⁴ För fortsatt behandling låg Lund förstås bättre till.

Det andra skälet kan ha varit att hennes filosofiske "hero" Gustav Björklund från 1879 temporärt förlagt sina studier till Lund.²⁵

Till Lund anlände Björck medförande ett av Uppsala universitets rektor utfärdat "testimonium" som vitsordade att hon hade "ådagalagt ett stadgat uppförande samt god flit i sina studier".²⁶ En betecknande detalj är att man på det i huvudsak förtryckta formuläret har fått stryka över pronomenet "honom" och för hand skriva dit "henne"! Även på den nya studieorten inskrevs Björck i Wermlands nation, och av den terminstabell med uppgifter om sina medlemmar som nationen lämnat till universitetet framgår att hon fick sin bostad på Stora Tomegatan 16.²⁷ Den fastigheten ägdes och beboddes då av professor Carl Fredrik Naumann och säkerligen

Det genuskorrigerade "testimonium" Björck medförde från Uppsala till Lund. Bildkälla: Lunds universitetsarkiv.

bodde Björck inackorderad i dennes familj – att som ung ensamstående kvinna bo för sig själv ansågs inte moraliskt lämpligt. Naumann var också lämpligt nog professor inom den medicinska fakulteten, närmare bestämt i anatomi.

Terminstabellen ger också ett möjligt svar på frågan hur länge Hildegard Björck egentligen studerade i Lund. Den är nämligen daterad den 31 maj 1880, och som Björck där ännu står som medlem får man antaga att hon då räknades som aktiv student. I påföljande termins tabell är hon däremot inte längre med.²⁸ Slutsatsen blir att Björcks lundastudier omfattade knappt två månader: från inskrivningen den 9 april till vårterminens utgång. Varför valde hon att plötsligt avbryta en utbildning där hon enligt uppgift bara hade ett litet stycke kvar till sin nästa och fullbordande examen? Det är här källorna blir som mest oeniga och summariska. Axel Hirsch hävdade 1953 i en bok att Björck "insjuknade i tuberkulos och reste till Schweiz. Sedan hörde man icke något från henne", och denna uppgift har därefter refererats i flera senare böcker.²⁹ Den lundensiske personhistorikern Carl Sjöström å andra sidan nämner i sin matrikel över Wermlands nation inget alls om sjukdom utan bara att "år 1905 uppgafs att hon vistades i Paris och åtföljde resande som läkare".³⁰ Vilket skall man tro?

Faktum är att vi troligen inte skulle veta något bestämt om Hildegard Björcks öden efter 1880 om det inte hade varit för en till formatet oansenlig artikel i tidskriften *Hertha* 1926.³¹ Den var författad Signe Nilsson, en ung lundastudentska som aldrig hade haft någon personlig beröring med Björck. Hur hon trots detta har kunnat lämna den mest fullständiga levnadskildringen över Björck skall jag återkomma till, men först ett kort referat. Som nämnts hade Björck redan i Uppsala haft medicinska problem. Dessa avsåg hennes hörsel som påverkats av att hon i vuxen ålder fått mässlingen. År 1880 hade dessa problem blivit så stora att Björck "ej kunde avlägga de återstående tentamina i hjärta och lungor", organ som ju avläses mycket med hjälp av hörseln.

Utan licentiatexamen kunde Björck inte bli legitimerad läkare. Hon bedrev dock att ändå fördjupade

studier inom öron-, näs- och halsmedicin, bland annat i Köpenhamn. Under ett antal år fick hon också möjlighet att informellt arbeta som i praktiken utövande läkare, detta som assistent åt dels sin hyresvärd i Lund, professor Naumann, dels åt en morbror som var livmedikus i Stockholm.³² Sedan båda dessa gått bort saknade hon dock en plattform för "att få utöva läkaryrket på detta halvt privata, halvt publika sätt". Hon började i stället verka som privat vårdarinna åt sjuka personer, precis som Sjöström faktiskt antytt, och som sådan besökte hon inte bara Paris utan även England "som vårdarinna åt en sinnessjuk engelsman". Genom denna verksamhet kom hon att möta en patient, fröken Julia Ewerlöf, med vilken hon utvecklade en djup vänskap. Från 1904 bosatte sig de båda väninnorna i Lausanne

Hildegard Björcks sista viloplats. Foto: John Evans.

(Hirsch hade alltså rätt om Schwiez men fel om tidpunkt och orsak) där de levde ett stilla liv. Med tiden drabbades Björck av hjärtproblem och tillbringade sina sista år sängliggande. Hon avled stilla "under sin middagssömn" den 7 april 1920. Stoffet fördes senare hem till Sverige där det 1928 nedlades i hennes äldre brors, militären Rudolf Björcks, familjegrav på Skogskyrkogården i Stockholm.³³ Som en sista ironi saknar dock gravstenen explicit utsättning av namnet på den kvinna som lyckats att bli bortglömd både som Sveriges första kvinna med akademisk examen och som Lunds första studentska!

Men historien slutar inte här. Hildegard Björck bevarade livet igenom sitt stora intresse för filosofi och efterlämnade vid sin död ett omfattande bibliotek med litteratur i ämnet. Detta ville hon skänka till en ny generations studentskor. Både i Uppsala och Lund fanns kvinnliga studentföreningar som tänkbara mottagare, men de saknade de rent praktiska möjligheterna att härbärgera en större boksamling. I Lund fanns dock även ett kvinnligt studenthem, till vars lokaler på Stora Algatan 8 det björckska biblioteket därför kom att föras.³⁴ Och här finner vi förklaringen till Signe Nilssons initierade kunskaper om Björck: hon var vid tiden en av de boende på studenthemmet, och av artikeln framgår rätt tydligt att det med boksamlingen också måste ha kommit någon form av personarkiv efter dess donator. Bara två år efter att Nilsson publicerat sin artikel i *Hertha* tvingade ekonomiska problem dock Kvinnliga studenthemmet att stänga sin verksamhet. Vad som då hände med Hildegard Björcks bibliotek och efterlämnade papper är ett ännu olöst mysterium och bilden av henne inför eftervärlden kommer därför tyvärr troligen att förbli diffus.³⁵ Denna text är dock ett litet försök att skänka fastare konturer åt Lunds första studentska.

Fredrik Tersmeden
Arkivarie vid Universitetsarkivet

Fotnoter

1. Carl Fehrman, Håkan Westling, Göran Blomquist: Lärdomens Lund – Lunds universitets historia 1666–2004 (Lund 2004), s 171.
2. En "gästprofessur i Hedda Anderssons namn" inrättades som ett led i Lunds universitets "Jämställdhetsåtgärder 2012". Se av rektor utfärdad inbjudan till nominering 2012-03-02 (dnr LS 2012/111).
3. Jörgen Weibull: Lunds universitets historia IV – 1868–1968 (Lund 1968), s 86.
4. Lunds Universitetsarkiv: Kansliets arkiv 1666–1930/31, volym D 1:7 (studentmatrikel 1864–1887).
5. Grundläggande levnadsdata om Björck kommer främst från Carl Sjöström: Vermlands nation i Lund 1682–1907 – biografiska och genealogiska anteckningar jemte historik (Lund 1908), s 158, Eva Wennerström Hartman: "Från Hildegard till Gunnel" i Vårhälsning från Värmlands Nations Kamratförening XXIX (Uppsala 1964), s 16f, samt från olika genealogiska databaser och matrikeluppgifter i Lunds och Uppsala universitetsarkiv. Artikelförfattaren vill tacka universitetsarkivarie Johan Sjöberg, Uppsala, för vänligt biträde med de senare.
6. Signe Nilsson: "Hildegard Björck – ett glömt namn" i Hertha, häfte 10, december 1926, s 214.
7. Skildringen av frågan om kvinnans rätt till högre utbildning på riksplånet bygger på Weibull 1968, s 69ff.
8. Carl Frängsmyr: Uppsala universitet 1852–1916 (Uppsala universitets historia 1793–2000 2:1, Uppsala 2010), s 166f. Nämnas kan att en regementsläkare Netzler senare försökt tillskriva en annan uppsalastudentska, Karolina Widerström, äran av att vara den första kvinnan som avlagt medikofilen (se Ulrika Nilsson: Kampen om kvinnan – Professionalisering och konstruktioner av kön i svensk gynekologi 1860–1925 (Uppsala 2003), s 285)!
9. Gustaf Nordlund: "Medicinska fakulteten" i Reinhold Geijer (red): Uppsala universitet 1872–1897, bd 1 (Uppsala 1897), s 189.
10. Maria Cederschiöld: En banbryterska – Skildringar från Ellen Fries' studentår i Uppsala (Stockholm 1913), s 47. Ellen Fries blev sedermera den första kvinnan i Sverige att erhålla filosofie doktorsgraden.
11. För en modern översikt över ämnet, se Yvonne Svanström: Offentliga kvinnor – Prostitutionen i Sverige 1812–1918 (Stockholm 2006) varpå detta stycke bygger.
12. Andreen 1956, s 12.
13. Ulf Wittrock: Ellen Keys väg från kristendom till livstro (Uppsala 1953), s 125.
14. Wittrock 1953, s 386.
15. Wittrock 1953, s 126f.
16. Marika Stjernstedt: Adjö min gröna ungdom (Stockholm 1930), s 158f.
17. Tidskrift för hemmet, häfte 1, 1873 citerad efter Wittrock 1953, s 386.
18. Cederschiöld 1913, s 48.
19. Frängsmyr 2010, s 170ff; Axel Hirsch: Minnen som dröjt kvar (Stockholm 1953), s 172.
20. Nilsson 2003, s 280.
21. Sista året delade Björck stipendiet med Karolina Widerström, sedermera Sveriges första kvinnliga läkare. Se Frängsmyr 2010, s 167 och Nilsson 2003, s 280f. Av den senare framgår att det i Anna Hiertas brevsamling på Kungliga Vetenskapsakademien skall finnas 44 bevarade brev från Björck till henne. Jag har inför författandet av denna artikel tyvärr inte haft möjlighet att ta del av dessa.
22. Jag har funnit exempel i så skilda tidningar som Lunds Weckoblad (27 maj 1879), Wernamo Tidning (30 maj 1879) och Dalpilen (samma datum). Den senare påstod till och med att Björck avlagt licentiatexamen.
23. Cederschiöld 1913, s 63.
24. Cederschiöld 1913, s 67.
25. Se artikeln om Björck i Herman Hofberg: Svenskt biografiskt handlexikon (Stockholm 1906), bd 1, s 100f.
26. Lunds universitetsarkiv: Kansliets arkiv 1666–1930/31, volym E 10:109–110 (studentinskrivningshandlingar 1880).
27. Lunds universitetsarkiv: Kansliets arkiv 1666–1930/31, volym E 13:23 (nationstabeller 1879–1882).
28. I de tryckta universitetskatalogerna hann Björck inte komma med i utgåvan för våren 1880. I höstutgåvan finns hon däremot upptagen bland de sena tilläggen till föregående katalog men inte i listorna över aktiva studenter under den innevarande terminen.
29. Hirsch 1953, s 175. Till böcker som återgivit Hirsch' uppgift hör Andreen 1956, s 12.
30. Sjöström 1908, s 158.
31. Nilsson 1926, s 213–216.
32. Enligt Nilsson 1926, s 215, skall Björck först ha arbetat hon sin morbror och sedan "efter dennes död" ha återvänt till Lund och Naumann. Detta kan dock inte stämma då Naumann dog redan 1892 och morbrodern i fråga (Herman Wilhelm Hülphers) först 1905. Rimligen har kronologin varit den omvända.
33. Uppgifter från <http://hittagraven.stockholm.se>. Graven återfinns i kvarter 13, gravnummer 139.
34. För en översikt av Kvinnliga studenthemmets historia, se Fredrik Tersmeden & K Arne Blom (red): Bott i Lund – Från vindskupa och logement till lägenhet: lundensiskt studentboende igår, idag & imorgon (Lund 2010), s 116f.
35. Handlingarnas försvinnande är desto mer förvånande och frustrerande som Signe Nilsson vid tiden arbetade som amanuens vid UB! Se Wilhelm Norlind & Bror Olsson: Lunds universitets matrikel 1939 (Lund 1940), s 339f.

Program

- 1 J. S. Bach: *Bourée* ur *orkestersvit nr 3 BWV 1068*
- 2 Tal av Rector magnificus, professor Per Eriksson
- 3 Installation
Juridiska fakultetens dekanus, professor Christina Moëll, presenterar Titti Mattsson
Medicinska fakultetens dekanus, professor Gunilla Westergren-Thorsson, presenterar Håkan Arheden, Gunnar Engström, Johan Malm
Humanistiska fakultetens dekanus, professor Marianne Thormählen, presenterar Lisa Christensen, Jonas Granfeldt, Agneta Gulz, Ulf Zander
Samhällsvetenskapliga fakultetens dekanus, docent Ann-Katrin Bäcklund, presenterar Karin Bäckstrand, Jesper Falkheimer, Håkan Jönson, Mikael Klintman, Annica Kronsell, Fredrik Nilsson
Naturvetenskapliga fakultetens dekanus, professor Olov Sterner, presenterar Stefan Eisebitt, Bo-Anders Jönsson, Petter Pilesjö
Rektor vid Lunds Tekniska Högskola, professor Anders Axelsson, presenterar Lars Bengtsson
Rektor installerar de nya professorerna
- 4 C. V. Stanford: *Quick we have but a second*
- 5 Installationsföreläsning av professor Petter Pilesjö
- 6 G. Gastoldi: *Amor Vittorioso*
- 7 Tal av Lunds universitets studentkårers ordförande teol.stud. Clara Lundblad
- 8 Tal till Lunds universitets studenter av professor Agneta Gulz
- 9 J. S. Bach: *Bourée* ur *orkestersvit nr 3 BWV 1068*

Musiker och sångare från Akademiska kapellet och Lunds Akademiska Kör vid Odeum under ledning av director musices Patrik Andersson och kördirigent Cecilia Martin-Löf.

Efter installationen är samtliga närvarande välkomna att inta förfriskningar i Pelarsalen i Universitetshusets källarplan.